

1. Aastal 1851 kirjeldas USA arst Samuel A. Cartwright haiguslikku seisundit nimega drapetomaania, mille levik põhjustas suurt majanduslikku kahju. **Mis oli drapetomaania peamine sümptom?**

2. Kui väejuht Timur 1398. aastal Indiat ründas, oli tema vastase, sultan Mahmud Khani põhiliseks löögijõuks 120 soomusrüüs sõjalevanti. Kuid 17. septembril 1398 toimunud Delhi lahingus õnnestus neid võita, peamiselt tänu eriliselt ettevalmistatud kaamelitele. **Milles kaamelite ettevalmistus seisnes?**

3. 1915. aasta oktoobris paiknes Tsaari-Venemaa lahingulaev Gangut Helsingi sadamas. 19. oktoobril (uue kalendri järgi 1. novembril) laaditi laeval sütt. Selle raske töö järel oli kombeks madrustele anda midagi, mis jäi seekord andmata, kuna üht komponenti polnud ei laeval ega terves Helsingi garnisonis piisavalt. Puhkes mäss, mis õnnestus maha rahustada, kui meeskonnale jagati kätte teine komponent. **Mille puudumine oli mässu põhjuseks?**

4. 21. mail 1924. aastal mõrvati Chicagos 14-aastane Robert Franks. Tapjateks olid kaks Nietzsche õpetusest vaimustunud tudengit, kes uskusid end sooritavat täiuslikku roima. Seitsmekuulisest planeerimisest hoolimata jäid nad vahele, kuid tänu kaitsja pingutustele pääsesid surmanuhtlusest (karistuseks määrati eluaegne + 99 aastat). Protsessiga kaasnenud meediakära tõi aga kaasa sarnaseid kuritöid mujalgi maailmas. **Kuidas olid kahe isehakanud üliinimese nimed?** Üht nime kannab ühe riigikogulase kunagine ekraanipartner, teine on tuntud autospordist.

5. Kui 1994. augustis demonteeriti Paldiski tuumaobjekti, oli linn praktiliselt inimtühi. Oma osa oli selles Päästeameti ja ühe teise asutuse kokkuleppes. **Kuhu läksid Paldiski elanikud?**

6. Vastavalt Kaubamärgilehes 01.08.2011. avaldatud otsusele kuulutati Eestis esmakordselt kaubamärgiks värv. Tootja kodumaal on sama värv kaubamärgina registreeritud juba 2006. aastal. **Mis toode/värv?** Värv omakeelne nimetus on ka toote nimes.

7. Peerless oli 20. sajandi alguses üks USA kvaliteetsemaid autotootjaid. Kvaliteet sai firmale saatuslikuks, kuna omanikel polnud põhjust autosid välja vahetada. Seetõttu otsustati panustada moodsamale välimusele ja tehnikale. Kuid 1933. aasta revolutsiooniline 16-silindriline mudel jäi vaid prototüübiks, kuna firma juhatus otsustas autotootmise peatada ning asuda tootma hoopis midagi muud. **Mida?**

8. Käesoleva aasta alguses lubati uut laevaliini Soome ja Eesti vahel, liiklus oleks pidanud toimuma kolmapäeviti Helsingi ja Kuivastu sadamate vahel. Uut liini plaaninud ettevõtte juhtkonna sõnul tunti Soome reisimessil Matkamessut asja vastu elavat huvi, kuid maikuus teatati siiski plaanist loobumisest. Põhjuseks reisile registreerunute väike arv, mis oleks laevast täitnud vaevu kümnendiku. **Mis ettevõtte sellist liini plaanis?**

9. Wienermobile'i nimelise sõiduki kere kujutab endast nimele kohaselt saiale asetatud vorstikest. Varasemalt ehitati neid suurte ameerika autode põhjale. Viimase eksemplari puhul seati eesmärgiks ka loodussõbralik imago ja nii võeti platvormiks väiksem ja säästlikum Mini Cooper. **Mis firma tooteid sellise sõidukiga reklaamitakse?**

10. Aastail 1988-90 kohtusid erinevate riikide esindajad arutamaks ka Eestiga seotud suurprojekti nimega SEV-LINK. 1990. aastal anti aga projektile uus, meile kõigile tuttav nimetus. **Milline?**

11. 2011. aasta Riigikogu valimistel keegi päris ilma häälteta ei jäänud. Ka selgelt viimaseks ei jäänud keegi – see auväärne koht läks jagamisele kahe kandidaadi vahel, kes kumbki said kaheksa häält. Juhtumisi kandideerisid nad samas nimekirjas. **Millises?**

12. Samanimelisi külasid on Eestis ohtralt. Suuremate asustusüksuste nimedega on asi selgem, ei ole kaht sama nimega linna ega alevit. Alevike puhul on aga täpselt üks paar ühenimelisi. **Nimetage nende kahe aleviku ühine nimi.**

13. Kui aastal 1926. anti Tapa alevile linnaõigused, siis soovis toonane alevivalitsus ka nime vahetamist. Vabariigi Valitsuse otsusega 30. juunist 1926. jäeti palve rahuldamata. **Mis nime sooviti linnale?**

14. Üks Eesti tuntumaid taksofirmasid on kindlasti Tulika Takso, mis sai omal ajal nime oma asukoha järgi Tulika tänaval. Pea kümnend tagasi koliti aga sealt ära. **Mis tänaval asub see ettevõtte nüüd?**

15. Eelmisel aastal lõid kollases meedias laineid kaksikvennad, kes said tänu Võsareporterile kuulsaks "ehituskauboidena". Aasta varem sattusid kaksikud valeraha tegemisega politsei huviorbiiti, televiisoris näidati neid tänu sahkerdamisele palgamaksmisel. **Mis nime vennad kannavad?**

16. Kannuskonn *Xenopus laevis* (nimetatud ka aafrika küüniskonnaks) on tuntud mudelorganism ja tõenäolisim konnade kütridiomükoosi üle maailma levitaja. See konnaliik oli aga 20. sajandi esimesel poolel laialdaselt kasutusel meditsiinis, täpsemalt 1939. aastal Lancelot Hogbeni poolt välja töötatud nn Hogbeni testis. **Mida nende konnade abil määrati?**

17. Milline rohkem oma lõhna kui välimuse poolest tuntud puuvili? Erinevalt teistest tsitruselistest, ei ole need viljad värskelt kuigi maitsvad – nad on mõrud ja hapud. Peamiselt kasutatakse hoopis vilja koorest eraldatavat eeterlikku õli. Õli tuntud eelkõige aromatiseeritud teede lisandina, kuid seda pannakse ka likööridesse ja parfüümidesse ning kasutatakse aroomiteraapias ja põletike ravis. **Mis puuvili?**

18. On vaid üks imetaja, kelle puhul on emane isasest suurem. Kirjandushuvilistele: just seda liiki loom osutus hukutavaks teose „Pöidlaküüdi teejuht galaktikas“ peategelase Arthur Denti vennale. **Mis loom?**

19. See viigikaktusel elav loomake, *Dactylopius coccus*, on oluline, kuna tema keha sisaldab palju (17-24% kuivmassist) teatavat hapet, millest toodetakse punast värvainet, mida kasutatakse toiduainetööstuses ja kosmeetikas. **Kuidas on selle looma eestikeelne nimi?** Kasutatakse ka vastava ülemsugukonna Coccoidea eestikeelsest nimest tuletatud üldmõistet, kuid siinkohal soovime teada täpsemat, värvaine nimetusest tuletatud nime.

20. Termin „*Big Five Game*“ (tõlkes „Viis suurt ulukit“) tähistab viit Aafrika looma, kelle jaht on jalamehele kõige ohtlikum. Nende hulka kuuluvad lõvi, leopard, elevant, ninasarvik ja veel üks loom, keda peetakse viisikust kõige ohtlikumaks. **Kes on viies?**

21. Serbias on plaanis taastada Traianuse poolt aastal 105 rajatud sild üle Doonau. Tegu pole identse koopiaga, uus sild on projektijuhi, Belgradi Arheoloogiainstituudi teaduri Miomir Koraci sõnul 150-200 meetri pikkune, samas kui originaal oli 1135 meetri pikkusena aastatuhandeks maailma pikim kaarsild. Erakordne on aga kasutatav tehnoloogia. **Milline tehnoloogia?**

22. Kuidas nimetatakse pildil kujutatud kahemõõtmelist ribakoodi?

23. 2010. aastal keelustati Euroopa Liidus üht kaalu alandavat toimeainet sisaldavate ravimite müük. Ravimid nagu Reductil, Lindexa jt olid küll efektiivsed, kuid kõrvalnähtuna esinesid südameinfarktid. Eesti Ekspressi tähelepanekul langes samasse aega ka Evelin Ilvese sportliku vormi taandumine. **Mis toimeainega on tegu?**

24. Kranium on Anirudha Surabhi poolt leiutatud jalgrattakiiver, mis neelab kuni neli korda rohkem löögienergiat kui tavalised plastkiivrid. **Millisest igapäevasest materjalist on see kiiver valmistatud?**

25. Kui Ralph Alpher ja George Gamow töötasid ühe teatava artikli kallal (avaldatud 1948), lisasid nad sinna kolmandaks autoriks Hans Bethe, et autorite rida tuleks kokku "Alpher Bethe Gamow" nagu kreeka tähestiku algus, mis on sümboolse tähendusega, arvestades artikli sisu. **Mida käsitles** see nüüd "αβγ artikli" (inglise keeles "αβγ paper") nime all tuntud artikkel?

26. Oleme harjunud sellega, et võidusõidule järgneval autasustamisel juuakse põhiliselt šampanjat. Ameerikas on lood aga vähemalt Indianapolise 500 miili sõidul teisiti.

Traditsiooni alguseks loetakse 1936. aastat, kui tollane võitja Victor Louis Meyer soovis üht selle joogi derivaati. 1993. aastal suutis aga Emerson Fittipaldi rahva välja vihastada, tarbides üht teist vedelikku (mille tootmisega tegelesid talle kuuluvad ettevõtted). **Mida joob Indianapolise 500 miili sõidu võitja?**

27. Piltidel on kaks sarnase välimuse ja sarnase nimega asja.

Kuidas nimetatakse vasakpoolset, lendluudpallis kasutatavat punast värvi umbes jalgpallisuurust palli? Selle nime saab ka siis, kui võtta üks baklažaani sünonüüm ja asendada selle viimane täht teise täishäälikuga.

28. Viimastel Aasia meistrivõistlustel korvpallis otsustas üks koondis protestida selle vastu, et mitmeid nende mängijaid ei lubatud topeltkodakondsuse tõttu platsile. Protesti olemus oli lihtne – mängijad tegid kibekähku lubatud viis viga täis ja saadeti platsilt minema, misjärel kuulutati vastane võitjaks. **Mis riigi koondis sedaviisi käitus?**

29. 2011. aasta Le Mansi 24 tunni võidusõidu eel jõudis publikuni kohutav teade. Nimelt olla keelatud tribüünidele ja telkimisaladele viia alkoholi. Lõpuks selgus, et segaduse olid põhjustanud liigagarad turvatöötajad, kes laiendasid omavoliliselt üht teist piirangut. **Mis oli tegelikult keelatud?**

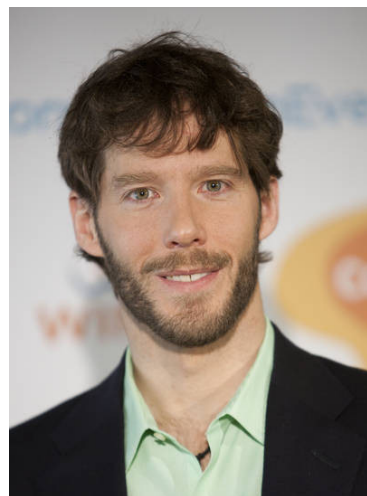
30. Milles seisneb sport rahvusvahelise nimega IPSC? Maailmameistreid selgitatakse aastast 1975.

31. Schipholi lennujaamas võeti selle sajandi algul kasutusele innovatiivne meetod tagamaks pissuaaride juures suuremat täpsust. Nimelt on igas pissuaaris graveering, mida iga meeskodanik asub alateadlikult sihtima. Hiljem on sarnast lahendust kasutatud ka mujal, näiteks New Yorki JFK lennujaamas. **Kes või mis on pissuaaridesse graveeritud?**

32. See blondiin ja hüperbeib on tuntud oma avameelsete pihtimuste poolest - tema enda, aga eelkõige tema tutvuskonna eraelulistest seikadest võib lugeda pea-aegu iga nädal. Läbi aja löövamaks sündmuseks võiks lugeda lahkuminekut nn Botoxi-poisist detsembris 2010, viimasel ajal on tema käevangus aga rahatu ilueedi. Kui igasugu suhtedraamasid lahkab ta avalikult, siis tema enda kohta on vähe teada - tegu on oma välimusele tähelepanu pöörava Tallinna kontoritöötajaga, kes vabal ajal premeerib end Gucci toodete ja välismaal šoppamisega. **Kes?**

33. Selle aasta üks kahtlasevõitu trendidest seisneb selles, kui poseeritakse sirgelt lamades erinevates kohtades, saadud pilt aga laetakse üles vabalt valitud sotsiaalvõrgustiku lehele. Muuhulgas on pildistatud lamajaid keset sõiduteid, majade katustel ja isegi mobiilimastide otsas. **Kuidas sellist tegevust nimetatakse?**

34. Pildil nähtav mees on tuntud eelkõige temaga 2003. aastal juhtunud õnnetuse tõttu. Kuigi mees kirjutas enda läbielamistest ka raamatu, on veidi tuntum siiski 2010. aastal tehtud film James Francoga peaosas. **Kes?**

35. 2011. aprillis teatas Rootsi Riksbank muudatustest rahatähtede kujunduses ja nomenklatuuris. Vahetuvad kõiki kupüüre kaunistavad isikud ja lisandub 200-kroonine, millele kantakse Ingmar Bergmani kujutis. Varasemalt peeti tugevaimaks kandidaadiks Astrid Lindgreni, kes maandub aga 20-kroonisele, vahetades välja ühe teise kirjaniku. **Kes on praegu Rootsi 20-kroonisel?**

36. Saksa inseneri Konrad Kyeseri (eluaastad 1366-1405) teos „Bellifortis“ on põhjalik ülevaade tolleaegsest sõjatehnikast, sisaldades muuhulgas ka esmakordset peibutusmiini kirjeldust. Põrgumasinad olid viidud sellisele kujule, mis poleks toonaste kommete järgi ühes söögitoas sugugi silma paistnud. **Milleks olid pommid maskeeritud?**

37. Selle rahva elupaigaks on India loodeosa ja Myanmari kirdealad. Nende traditsioonide hulka kuulub inimluudest erinevate asjade tegemine, igas külas on aga aukohal „pealuude maja“. Inimsöömist nende puhul küll dokumenteeritud pole, kuid iga mehe aukohus on „pealuude maja“ kollektsiooni täiendada.
Mis on selle rahva (üpriski eestipärane) nimi?

38. Mis tõugu on pildil olev kana? Esimene kirjalik ülestähendus pärineb Marco Polo sulest.

39. 2011. aasta juulis sai austerlane Niko Alm õiguse kanda juhiloa pildil peakatet. Kuna sealsete seaduste järgi tohib dokumendipildil kanda peakatteid ainult religioossetel põhjustel, oli põhjenduseks kuulumine ühte usku, mis sai alguse aastal 2005. **Mis usku on Niko Alm?**

40. Järgnevalt on toodud kaks lõiku ühest novellist (eesti keeles avaldatud 1976. aastal samanimelises kogumikus). **Kes on selle novelli nimategelane?** Vastuseks tahetavat nime kannab ka alates 1998. aastast ilmuv eestikeelne e-ajakiri.

Ma küsisin doktor Straussilt kas ma pärast operatsiooni võidan [...] võidu jooksus ja tema ütles et võibollat ka. Kui operatsioon ästi läheb sis ma saan tolele iirele näitata et ma võin kaa ni tark olla ku tema on. Võibollat veel targem. Sis ma saan paremini lugeda ja sõnasid kirjutada õieti ja tian igasugu asju ja olen nigu teised inimised.

10. juuni. Allakäik kiireneb. Olen muutunud hajameelseks. [...] suri kahe päeva eest. Lahkamine kinnitas, et mu ennustused olid õiged. Tema aju kaal oli vähenenud ja ajukäärud olid üldiselt lamendunud, ajuvaod laienenud ja süvenenud. Küllap toimub seesama protsess - või hakkab peatselt toimuma - ka minuga. Nüüd, kus see on kindel, ei taha ma, et see nii läheb.

41. John Travolta, Jean-Marie Le Pen, Isaac Newton, Sigmund Freud, Louis Pasteur. **Mis ühendab neid inimesi?** Nimekiri ei ole kaugeltki mitte lõplik, ainuüksi Eestis on selliseid kuni 300 000, Lätis aga tunduvalt rohkem. Lihtsam oleks nimetada neid, kes nende hulka ei kuulu - näiteks Mart Laar, Edgar Savisaar, Moses McCormick (YouTube'i staar), Justin Petrone, Eliot "Coco" Sumner (Stingi tütar).

42. Kui piloot sooritab oma lennukiga USA hävituslenduri Bob Pardo järgi nime saanud manöövri, siis **mida ta oma lennukiga teeb?**

43. Osborne Reef on Florida ranniku lähedal asuv kunstlik riff, mis ehitati eelmise sajandi 70. aastatel. Seoses kasutatud materjalide lahkumisega plaanitud kohast loetakse seda nüüd pigem keskkonnakatastroofiks. **Mis materjal probleemseks osutus?**

44. Kui leiad oma riietelt sellise tingmärgi, siis **mida see tähendab?**

45. Vasakpoolsel pildil on kujutatud ühe Eesti firma poolt loodud revolutsioonilist esisillalahendust BMW tüüpi driftiautodele. Paremal on aga pilt, mis levis erinevate autofoorumite ja Facebooki kaudu üle maailma ja tõi loojatele kutse Euroopa suurimale mootorisportiüritusele Gatebil.

Selle esisillalahenduse kvaliteedist kõneleb fakt, et seda kasutades võideti käesoleval aastal nii Eesti kui ka Läti meistrivõistlused, lisaks veel kolmikvõit Ida-Euroopa Drifti Karikasarja (EEDC) Odessa etapilt.

Mis nime selline lahendus kannab?

- 1 Orjade põgenemine
- 2 Pandi põlema
- 3 Makaronid
- 4 Nathan Freudenthal Leopold ja Richard Albert Loeb
- 5 Tallinna Loomaaed
- 6 Löffbergs Lila / Lilla värv
- 7 Õlu
- 8 Linda Line
- 9 Oscar Mayer
- 10 Via Baltica
- 11 Erakond Eestimaa Rohelised
- 12 Kose
- 13 Valgjõe
- 14 Tihase
- 15 Tiit ja Teet Kääpa
- 16 Rasedus
- 17 Bergamott
- 18 Okaapi
- 19 Košenilltai
- 20 Pühvel - kahvipühvel e. Aafrika pühvel
- 21 Hologramm
- 22 QR kood
- 23 Sibutramiin
- 24 Lainepapp
- 25 Universumi algus e. Suur Pauk
- 26 Piim
- 27 Pomma
- 28 Katar
- 29 Klaastaara
- 30 Praktiline laskmine
- 31 Kärbes
- 32 Dilaila
- 33 Planking
- 34 Aron Ralston
- 35 Selma Lagerlöf
- 36 Kondid
- 37 Naga
- 38 Siidikana e. Silkie
- 39 Pastafariaan
- 40 Algernon
- 41 Ei oska eesti keelt
- 42 Lükkab teist lennukit
- 43 Autorehvid
- 44 Keemiline puhastus keelatud
- 45 Wisefab